

TÜRKÇE ADLI DİL MUCİZESİNİN IŞIĞINDA AYDINLANMAK

DOÇ. DR. ALİ YAKICI*

Dil, aklın ortaya koyduğu en mükemmel yapıdır. Bu yapıya şekil veren önemli unsur ise ruhtur. Dolayısıyla köklü ve kalıcı bir dil, insan zekâsının düşünce üretirken bu düşünceleri ifade etmek üzere yarattığı, ruhsal davranışlarla biçimlendirip zenginleştirdiği ve sürekli kıldığı bir yapıya sahiptir. Dil olmazsa bilim olmaz, dil olmazsa kültür ve sanatın varlığından ve kalıcılığından söz edilemez, dil olmazsa eğitim olmaz, dil olmazsa canlı bir mahluk olan insan, insan olamaz. Çünkü dil, insanı insan yapan niteliklerin başında gelmektedir.

Bir milletin diliyle o milletin fertlerinin ruhsal temayülleri arasında sıkı bir bağ vardır (Delacroix 1924; Arsal 1979: 71). Tarihte, ne zaman ve nerede bir millet teşekkül etmişse orada bir millî dil görülmektedir. Nerede büyük kitleleri birbirine bağlayan ortak bir dil varsa orada bir millet ve bu millete bağlılık duygusu besleyen insanlar vardır. Her millî dilin arkasında bir millî ruh bulunmaktadır (Arsal 1979: 72).

Bu hususu Atatürk de teyit etmektedir: “*Millî his ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin millî ve zengin olması millî hissin inkişafında başlıca müessirdir.*”

Dil, insanın duygularının, düşüncelerinin, hayallerinin, kurgularının, rüyalarının, isteklerinin sağlıklı biçimde iletilmesini sağlar. Bunun içindir ki dil, kimi araştırmacılar tarafından “iletişim kuracak öznelerin aktarmak istedikleri bilgileri kodlayarak birbirlerine iletmekte kullandıkları şifreler bütünü” olduğu ifade edilmektedir (Ünalın 2002: 108).

* GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi ve Türk Dili Bölümü Başkanı.

Yaratıcı düşüncenin, mitolojik felsefenin ilk ürünlerinden kabul edilen destanların Türkçenin oluşumu, şekillenmesi ve gelişmesi üzerinde önemli etkileri olmuştur. Kimi edebiyat tarihçilerine göre aynı zamanda Türk dilinin oluşturduğu ilk edebiyat ürünleri de destanlardır (Atsız 1992: 31). Orta Asya'da yapılan arkeolojik araştırmalar sonucunda elde edilen bilgilere göre, Türk destan devrinin MÖ 12. asra kadar uzandığı belirtilmektedir (Yıldırım 1998: 149).

Türk dilinin şekillenmesinde, özelliklerini kazanmasında yaratılış felsefesinin ürünleri olan yaratılış destanlarının etkisi belirgin bir biçimde görülmektedir. Altay destan ya da efsanesindeki inanmaların yaşandığı bu dönem, Türkçenin oluşum dönemi kadar eskidir. Genel kabul gören bir görüşe göre insan, önce düşünür, sonra bu düşüncesinin ifade yollarını arar. Yaratılış Destanı, Türkçenin de içinde bulunduğu Altay dil grubunun ilk ürünü olarak bilinmektedir. Türklerin Yaratılış Destanı parçalarından birinde şu sözlere yer verilmektedir:

“Daha hiçbir şey yokken Tanrı Karahan’la su vardı. Karahan’dan başka gören, sudan başka görünen yoktu. Karahan yalnızlıktan sıkılıp ne yapayım diye düşünürken su dalgalandı. Ak Ana çıktı. Karahan’a “yarat” deyip yine suya daldı (Atsız 1992: 32-33).

Bu anlatıda ve yaratılış destanlarının diğer anlatılarında görüldüğü gibi, erkek olan Tanrı Karahan’a “yarat” emir ya da ilhamını veren bir kadın olan Ak Ana’dır. Türkçe dışındaki dillerin oluşturduğu Batılı ya da Doğulu kimi ulusların destanlarında ilk sırada yeri olmayan, aşk ve şehvet unsuru olarak kabul edilen, hatta kimilerinde tanrıların oyuncağı olarak görülen kadın, Türklerin yaratılış efsanelerinde Ak Ana, Ülgen, Umay, Güneş vb. olarak kendini göstermektedir. Bu sebeptendir ki, Türkçenin kelime yapısında, kimi Batı dillerinin “masculin-feminin”, kimi Doğu dillerinin “müzekker-müennes” yaklaşımında olduğu gibi bir erkeklik-dişilik ayrımı görülmemektedir. Türkçe, birçok dile nasip olmayan bu insani ve medeni özelliğini, yaratılış destanlarında ortaya koyduğu, dünyanın yaratılışı da dâhil her alanda, “erkek-kadın” birlikteliği düşüncesinden dolayı elde etmiştir (Yakıcı 2003:).

Kimi araştırmacılar tarafından, birçok dilde olan kadın erkek ayrımının Türkçede olmamasının, Türkçenin cinsiyet ayrımı gözetmeyen bir dil olmasının temel sebebinin insana önem vermesinden kaynaklandığını belirtilmektedir (Hepçilingirler 2000: 190). Türkçe için kişinin kadın ya da erkek olması değil, insan olması önemlidir. Bu yaklaşımıyla Türkçenin, özellikleri arasında, insanı öteki varlıklardan farklı ve üstün bir yere koyduğu belirgindir.

Milat öncesi döneme ait mevcut Türk destanları içinde hem içerik bakımından hem sosyal, siyasal, kültürel vb. alanlarda vermiş olduğu bilgi bakımından hem de toplumun geleceğe yönelik hedef ve ülkülerini belirleyici olması bakımından Oğuz Kağan Destanı önemlidir. Oğuz Kağan Destanı, “Türkçenin bilgi üreterek bu alanda kendine ait kelimeleri oluşturduğu” düşüncesini ispatlar nitelikteki örneklerin belirgin bir biçimde yer aldığı destandır.

Bu destan, İngilizce de dâhil birçok dünya dilinin varlığının bilinmediği asırlar öncesinde, Türklerin kahramanlıkları kadar bilim ve düşünce dünyalarının hangi noktada olduğunu göstermesi bakımından da son derece önemlidir. Zaten bu destanın kahramanı Oğuz Kağan'ın başarısı da silah kullanmaktaki maharetinin yanı sıra "bilgideki üstünlüğünden" gelmektedir (Sümer 1997: 142). Bu destan, MÖ 3-2. yüzyıllarda, Hun-Oğuzlar Döneminde yaşanan olayların meydana getirdiği bir destandır.

Bu destanda, bilimin gelişmesi için gerekli olan keşif ve icatların Türkler tarafından ortaya konmasıyla, beliren ihtiyaca yönelik olarak Türk dilinin dağarcığına, Türkçe yeni yeni kelimelerin kazandırıldığı görülmektedir. Ayrıca, o gün için bir imparatorluk dili olan Türkçenin evrensel bir bilim, kültür, sanat ve siyaset dili olma özelliğine sahip olduğu görülmektedir (Ögel 1993: 60-61).

Bunlardan ilki tekerlekli arabanın icadıdır. Diğer kimi mitolojilerde olduğu gibi Türk mitolojisinde de kelimelerle kavramlar arasında bazı benzeştirmeler yapılmıştır. "Kanglı" ilk bakışta "kağrı" yani "tekerlekli kağrı arabası"nın yürüyüşünü andırmaktadır. Bu bakımdan Oğuz Kağan Destanı'nda "kağrı" arabasından söz edilirken tekerlekli aracı bulduğu belirtilen kişinin bağlı bulunduğu "Kangulı" boyuyla ilgi kurulmuştur. Kağrının bulunuşu ve kağrı kelimesinin Türkçeye kazandırılışı destanda manzum olarak şöyle ifade edilmektedir:

*Oğuz'un askerleri, beyleri, bütün halkı
Düşmanda ne bulursa toplayıp hep aldı
Atlar ile öküzler, katırlar az gelmişti
Yığılmış yükler ise ta dağları geçmişti
Oğuz'un bir eri vardı akıllı tecrübeli
Barmaklıg Cosun Billig yatkındı işe eli
Bir kağrı arabası yapıp koydu işine
Oğuz'un bu ustası devam etti işine
Kağrıyı çekmek için canlı öne koşuldu
Cansız alıntılar da üzerine konuldu
Oğuz'un beyleriyle halkı şaştılar buna*

Sosyal, siyasal, kültürel vb. alanlarda vermiş olduğu bilgi bakımından hem de toplumun geleceğe yönelik hedef ve ülkülerini belirleyici olması bakımından Oğuz Kağan Destanı önemlidir. Oğuz Kağan Destanı, "Türkçenin bilgi üreterek bu alanda kendine ait kelimeleri oluşturduğu" düşüncesini ispatlar nitelikteki örneklerin belirgin bir biçimde yer aldığı destandır.

*Onlar da kağny yaptı özenmişlerdi ona
Kağnylar yürür iken derlerdi: "Kanga! Kanga!"
Bunun içinde dendi bu halka "Kanga"
Oğuz bunu görünce güldü kahkaha ile
Dedi ki cansız çeksın canlılar "Kanga" ile
Adınız Kangalug olsun belgeniz de araba
Bıraktı onları gitti başka tarafa (Ögel 1993: 60-61)*

Oğuz Kağan Destanı'nda icat yoluyla Türkçeye kazandırılan diğer bir kelime de gemi/tekne/kayık/salın icadı, yani suyun kaldırma gücünün keşfi üzerine bulunmuştur:

Oğuz Han'ın bir bilgini, İdil Nehri'ni geçmek için asırlık ağaçları kesip içini oyarak "Kıpçak (içi oyulmuş ağaç)" adı verilen tekneler/sallar yapmıştır. Hamarat Oğuz bilgininin yaptığı bu yüzen araçlar, Oğuz Han'ın askerleriyle eşya, araç ve gereçlerinin nehrin karşısına geçmesini sağlamıştır. Bunun üzerine Oğuz Kağan, suyun kaldırma gücünden yararlanarak bu buluşu gerçekleştiren kişiye "Kıpçak" adını vermiş, onun bağlı bulunduğu boyun adına da Kıpçak denmiştir. Bugün, bilindiği gibi, Karadeniz'in kuzey doğusundan itibaren Orta Asya içlerine kadar uzanan coğrafyadaki Türklere genel olarak "Kıpçak" denilmektedir.

Oğuz Kağan Destanı'nda bu kısmın anlatıldığı son cümleler şöyledir:

"Sonra Oğuz Kağan askerleriyle İtil adındaki ırmağa geldi. İtil büyük bir ırmaktı. Oğuz Kağan onu gördü ve:

"İtil suyunu nasıl geçeriz?" dedi.

Asker arasında iyi bir bey vardı. Onun adı Uluğ Ordu Bey'di. O akıllı bir erdi. Gördü ki bu yerde pek çok ağaç var. O ağaçları kesti ve bu ağaçlarla suyu geçti. Oğuz Kağan sevindi, güldü ve:

"Sen burada bey ol, senin adın Kıpçak Bey olsun" dedi." (Sakaoğlu-Duymaz 2002: 223).

Yine Oğuz Kağan Destanı'nda, ortaya çıkış hikâyeleriyle milattan önceki üçüncü-ikinci asırlarda Türkçeye kazandırılan "Karluk", "Kalaç" vb. bilimsel kelimeler de bulunmaktadır (Yakıcı 2004: 2552).

Bu durum, birçok dilin ve ulusun yeryüzünde olmadığı dönemlerde, milattan önceki asırlarda, Türklerin düşünceleri doğrultusunda dillerine yön verdiğini, Türkçeyi bilim adına, sanat adına eserler ortaya koyduğunu, kelimelerinin oluşumunda bilimden güç aldığını göstermektedir. Bilimden aldığı bu güç nedeniyle ki birçok dil, tarih sahnesinden silinirken Türkçe, hem doğduğu yer-

Diline sahip çıkmayanların dilleriyle birlikte kültürel kimlikleri, milletleri, devletleri, ülkeleri, ata yurtları ve ana yurtları da yok olmaya mahkûmdur.

lerde hayatını devam ettirmiş hem de göç ettiği coğrafyalarda ana yurtlar oluşturulmasını sağlamıştır.

Türkçenin başarılı bir biçimde ebedî yolculuğunu devam ettirmesinde, 7-8. yüzyıl Göktürk eserleri olan Orhun Yazıtları'nın önemli bir katkısı olmuştur. Ayrıca, Türklerin İslam'ı kabul ettikleri belirtilen 10. yüzyıldan sonra ortaya çıkan Divanü Lügati't-Türk, Kutadgu Bilig vb. eserlerde de Türkçe bilinçli olarak işlenmiş, belleklere yerleştirilmiş ve ana yurtlar oluşturmak üzere yeni coğrafyalara uğurlanmıştır.

Kutadgu Bilig'de Yusuf Has Hacib, dilin ve dili kullanmanın önemine dair özlü sözlere yer vermiştir:

"Akıl süsü dil, dil süsü sözdür.

İnsan sözünü dil ile söyler; sözü iyi olursa, yüzü parlar.

İnsan süsü yüz; yüzün süsü göz; aklın süsü dil; dilin süsü sözdür.

İnsanı dil kıymetlendirir ve insan onunla saadet bulur. İnsanı dil kıymetten düşürür ve insanın dili yüzünden başı gider.

Diline sahip çık."

Çünkü diline sahip çıkmayanların dilleriyle birlikte kültürel kimlikleri, milletleri, devletleri, ülkeleri, ata yurtları ve ana yurtları da yok olmaya mahkûmdur.

Türklerin ana yurdu ana dilleri ve "ana dil" olan Türkçedir. İnsan beyninin işleyiş düzen ve düzeneğini oluşturanın ana diller olduğu bilinmektedir. İnsanın bedensel varlığı ya da fiziki yapısı dünyanın herhangi bir yerinde yaşarken zekâ ve ruhsal varlığının ancak ana dilde yaşayabilir olması, ana yurt denilenin aslında ana dil olduğunu doğrulamaktadır.

Türklerin ana yurdu olan Türkçe, ana dil olmanın verdiği özelliğinden dolayı Arap, Fars, Rus, Romen, Bulgar, Sırp-Hırvat, Arnavut, Yunan, Macar vb. komşu dillere bilim, sanat ve kültür adına onlarca kelime vererek adı geçen dillerin söz zenginliklerine de katkıda bulunmuştur (Karaağaç 2008: 167 -168).

Türkçenin bugünkü sorunlarından biri "farkında olunmak" sorunudur. Türkçeyi kullananlar, Türkçe sayesinde hayatta kalmayı başaranlar, kısacası Türk kültürel kimliği içinde yer alanlar, Türkçenin tarihî geçmişi, bağlı bulunduğu dil ailesi, bu dil ailesinin özellikleri, Türkçenin yapısı, Türkçe kelimelerin zenginliği, Türkçe olarak üretilen sözlü ve yazılı eserler vb. birçok konudan habersizdirler. Yine bu dil sayesinde hayatlarını devam ettirenler bir bilim, kültür, sanat ve eğitim dili olan Türkçenin gizeminin ve gücünün farkında olamamışlardır.

Farkında olmak bilinçli olmayı gerektirir. Bilinçli olmak okumakla, gözlemekle, eğitim öğretimle sağlanabilecek bir eylemdir. Ailede çocuğun güzel konuşmasını sağlayacak olan anne, baba ya da varsa ailenin diğer fertleridir. Okulda bu bilinci verecek olan öğretmendir. Eğer öğretmen, alanı ne olursa olsun, ana sınıfından itibaren öğrencilerine Türkçenin yalnız günlük yaşantıda anlaşma sağlamak için kullanılan bir iletişim aracı olmaktan öte Türk kimliğinin

belirginleşmesinde bir antlaşmalar sistemi olduğu bilincini veremiyorsa eğitimi-mizde sorun var demektir.

Türk eğitim sistemi içinde yetişen çeşitli mesleklerin icracısı kişiler, sanatkârlar, zanaatkârlar, iş adamları, esnaflar vb. Türkçenin gücünün farkında ve bilincinde olmazlarsa işlerindeki kaliteyi tabelalarına yabancı isim yazmakta ararlar. Hâlbuki, kazancın kapısı kaliteden geçmektedir. Müşteri kaliteli olana akın etmektedir.

Ürün kalitesi ve dil bağlantısına onlarca örnek verilebilir. Ankara'nın Kızılay semtinde kimi doğru, kimi yanlış onlarca tabelada yabancı isimler yer almaktadır. Bu tabelaların asılı bulunduğu birçok iş yerinin, tabelasındaki yabancı isimlerden dolayı müşteri çekemediği görülmektedir. Buna karşılık, tabelalarında Türkçe adlar bulunan kimi iş ya da satış yerlerine ise müşteri çokluğundan giremediği görülmektedir.

Bu konuda iş yeri sahipleri bilgilendirilmeli, bilinçlendirilmelidir. Satış çokluğundaki sırrın kalitede saklı olduğu anlatılmalıdır. Kimi Avrupa ülkelerinde vatandaşlar yabancı isim taşıyan tabelaların bulunduğu iş yerlerinden alışveriş yapmamaları konusunda bilinçlendirilmekte, belediyeler bu konuda uyarılmaktadır.

Bu konuyla ilgili yurt dışından da örnekler verilebilir. Almanya'nın Hamburg şehrinin merkezinde Türkler ait bir lokanta bulunmaktadır. Bu iş yerinin tabelasında "Köz Döner" adı yer almaktadır. "Köz" de "Döner" de kimsenin yorum yapamayacağı kadar Türkçedir. Türklere ait bu iş yerinin bulunduğu meydanda birçok lokanta bulunmaktadır. Bu lokantaların hiçbirinin ismi de Türkçe değildir. Ama hiçbiri Türklerin "Köz Döner"i kadar iş yapamamakta, müşteri bulamamaktadır. Türkçe tabelası olan bu büyük lokantada yemek yiyebilmek içinse önceden yer ayırtmak gerekmektedir.

Türkiye'nin değişik şehirlerindeki tabelalarda bir "kafe, cafe, café" kullanma modası başladı. Yemekleri çok güzel olduğu, kaliteyi yakalamış oldukları için sıklıkla gittiğim "...pide evi" nin tabelasının "...cafe" ye dönüştüğünü görünce hayal kırıklığına uğradım. İş yeri sahibine "Neden tabelayı değiştirdiniz?" diye sorduğumda "Gençliği çekmek için." cevabıyla irkildim. Acı bir tebessümle "Ülkemizde çoğunluk olarak yabancı gençler mi yaşıyor?" dedim. Bir daha o iş yerine gitmek içimden gelmedi.

Tabela adlarındaki başka bir sorun da Türkçe adların yabancı alfabelerin harfleriyle yazılmış olmasıdır; Türkçe için en büyük tehlikelerden biri budur. "Derviş"; "dervish" olabilmekte, "paşa"; "pasha" şeklini alabilmektedir ki, ister gaflet ister dalalet ister hıyanet içinde olunarak yapılsın, buna hiç kimsenin hakkı yoktur. Geleceğini düşünen, aklı ve vicdanı yerinde olan hiçbir yönetim buna izin vermez.

Avrupa'nın "Rönesans"ı gerçekleştirmesindeki temel etken, dildeki dağınıklığı yok etmek, dili düzenleyerek bir çatı altında toplamak ve dilde birliği sağ-

lamaktır. Fransızlar, ülkelerinde kullanılmakta olan onlarca bölgesel dili Paris ağzının şemsiyesi altında toplamayı başardıktan sonra dillerinden aldıkları güçle sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik güce ulaşmış, Avrupa'nın ve dünyanın en güçlü ülkeleri arasına girmişlerdir.

İkinci Dünya Savaşından sonra İngilizcenin kendi dilleri ve dolayısıyla ülkelerinin geleceği için bir tehdit ve tehlike olduğunu gören Fransızlar, 5 Mayıs 1991'de, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyinde bir bildiri yayımlamış ve bu bildiride dünya dilleri üzerinde İngilizce baskısı olduğuna dair uyarıda bulunmuştur:

"Fransa, toprakları üzerinde ırksal, dilsel ve dinsel esaslara dayalı grupların varlığını kabul etmez. Fransız Anayasa'sı, bir ve bölünmez olan Cumhuriyet, tüm vatandaşlarının yasa önünde eşit olmaları ilkesinden ilham alır. Fransızca dışındaki dillere ve din konusuna gelince, bunlar kişinin seçimine bağlı hususlardır. Fransa Hükûmeti, bu hususların kamu alanı dışında bulunduğu ve kişilerin kamu özgürlüğünü kullanma alanına girdiğini hatırlatır." (Yakıcı vd. 2008: 27).

Türk insanının, Türk kimliği altında şekillenmiş Türkiye ve Türkiye dışında yetişmekte olduğu gençliğin "büyük güç" adı verilen gelişmiş ülkelerin bu konudaki hassasiyetlerini görmeleri ve dilleri Türkçe üzerinde oynanmak istenen oyunları fark etmeleri gerekmektedir.

"Küreselleşme" gibi hoş ve şirin bir yaklaşımla dünyayı sömürgeleştirmeyi amaçlayan kimi "süper güç"ler, kendileri için dilde birliğin gerçekleşmesi yolunda çaba harcarken kimi geri kalmış, gelişmekte olan, dil bilincini oluşturmamış ya da kendilerine bağlı/bağımlı yöneticilerin yönettiği ülkelerde farklı dillerin güzelliğinden söz etmekte, bu hususta gayret göstermektedirler. Bu da akla hemen "Parçala, kolayca yönet." taktiğini getirmektedir.

Kutsal Kitap, yüzyıllar önce, dil birliğinin dünyayı yönetecek olan Tanrı için bile tehlike olduğunu bildirmiştir:

"Gücünün tam bilincinde olarak insanlık ayaklanmış, göklere saldırmıştır. Gücünün kaynağı ise bütün insanların aynı dili konuşması gerçeğidir. Tanrı, bu gerçeği bildiği için yıldırıma, tufana ve benzeri bir şiddet hareketine başvurmadı, buna lüzum yoktu. İnsanların dillerinin karıştırılması, dildeki birliklerinin ortadan kaldırılması yeterliydi." (Mukaddes Kitap, Bap 11, 1-9).

Dilin, insan topluluklarının ulaştığı başarılar bakımından önemini Kutsal Kitap'taki örnekten daha iyi açıklamak mümkün değildir (Porzig 1986: 5-6).

Bütün bu bilgi ve yaklaşımlar, Türk insanının, Türk erkek ve kadınının, Türk gençlerinin, ülkenin kaderinde söz sahibi yöneticilerin, siyaset adamlarının, bürokratların, öğretmenlerin, öğretim üyelerinin, sanatçıların, ressamların, sporcuların, hukukçuların, sosyologların, psikologların, mühendislerin, doktorların, işçilerin, çiftçilerin, esnaf ve sanatkârların, diğer meslek ve söz sahibi özel ve tüzel kişilerin, Türkçe üzerinde oynanan oyunları görmesi, fark etmesi ve hesabını ona göre yapması gerekmektedir.

Okullarımızda Türkçe öğretimi gerektiği gibi yapılmalıdır. Türkçeye hâkim olmayan, öğrencisine bilgiyi/bildiğini sözlü ve yazılı olarak gerektiği biçimde anlatamayan öğretmen sorgulanmalıdır. Bu konuda Millî Eğitim Bakanlığı ciddi bir eğitim seferberliği başlatmalı, Batılıların “reorganizasyon” dediği yeniden yapılandırma işi bir an önce gerçekleştirilmelidir. Konusuna hâkim olmayan, ülkenin, devletin ve milletin varlığının teminatı olan Türkçeyi yazılı olarak kullanamayan, konuşamayan, kelimelerini telaffuz edemeyen kişilerin öğretmen olarak derslere gönderilmemesi ya da hizmet içi eğitimden geçirilip istenilen düzeye geldikten sonra bu iznin verilmesi sağlanmalıdır.

Üniversitelerde Türk Dili, Yazılı Anlatım, Sözlü Anlatım vb. dersler için yeniden düzenleme yapılmalıdır. Adı geçen bu derslerin kredileri yükseltmeli, bu dersleri takip edecek öğrencilere, dil öğretimi mantığı içinde en çok kırkar kişilik sınıflarda eğitim-öğretim verilmelidir. Bu derslere girecek öğretim elemanları özenle seçilmeli, bu elemanlar Türkçeye vakıf, Türkçeyi telaffuz ve konuşmasıyla temsil edebilen, jest ve mimikleriyle, beden dilini kullanışıyla öğrencilere örnek olabilecek, yeterli bilgi, görgü vb. donanımına sahip, alanında yüksek lisans ve doktora yapmış olmalıdır.

Ana sınıflarından başlayarak ilköğretim, lise ve yükseköğretimde Türkçeyi tanıyan, Türkçenin gücünü bilen, Türkçenin sırlarına vakıf, kısacası Türkçe bilinciyle yetişmiş olan öğrenciler yetiştirir ve mezun edebilirsek; Türkçe, kendi insanı tarafından sözlü ve yazılı anlatımda rencide edilmeyecek, herkes herkesi en doğru biçimde anlayacak, tabelalarda, ekranlarda, radyolarda, yazılı ve görsel basın-yayın organlarında Türkçe kirliliği görülmeyecektir. Bunun sonucunda, dilini seven, ülkesini, milletini seven, ülkesinin geleceği için birbirlerini en iyi biçimde dinleyen, anlayan, okuyan, bilgiyi dağarcığına taşıyan ve bunu üretime yönlendiren insanların yaşadığı kalkınan, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel sorunlarını çözmüş bir Türkiye ve Türk dünyası tablosu Türklerin geleceğini süsleyecektir.

Türkler, kimliklerini dilleri Türkçenin gücüyle korumuş ve korumaktadırlar. Türkler tarih sahnesinde Türkçeyle hayat bulmuşlar, Türkçeyle hayatlarını devam ettirmişlerdir. Türkçeyle bilim, sanat ve edebiyat eserleri oluşturmuşlardır. Türkçeyle devletler kurmuşlardır. Türkçeyle coğrafyaları ana yurtları hâline dönüştürmüşlerdir. Totemden Burkana, Şamanist yapı-

Türkler, ne zaman dillerinden uzaklaşmış, başka dilleri öne çıkarmış, onları bilim, eğitim ve resmî dilleri yapmışlar, saadetleri mutsuzluğa dönüşmüş, aydınlık dünyaları kararmaya başlamış, bunların sonucu olarak da kurdukları devletler yıkılmış, mutlulukları bahtsızlığa, umutları çaresizliğe dönüşmüştür.

lanmadan Mani dinine, Hristiyanlıktan Museviliğe, Gök Tanrı inancından İslam dinine bütün farklı din ve inancın mensubu oldukları dönemlerde de Türkçeyle kültürel kimliklerini korumuşlar, kalıcı olmuşlardır.

Türkler, ne zaman dillerinden uzaklaşmış, başka dilleri öne çıkarmış, onları bilim, eğitim ve resmî dilleri yapmışlar, saadetleri mutsuzluğa dönüşmüş, aydınlık dünyaları kararmaya başlamış, bunların sonucu olarak da kurdukları devletler yıkılmış, mutlulukları bahtsızlığa, umutları çaresizliğe dönüşmüştür.

Bunun içindir ki tarihî kökleri olan milletlerde olduğu gibi bütün Türklerin ve Türkiye'nin en önemli kültürel davası, hiç şüphesiz "dil davası"dır. O, bütün davaların başında gelir. Onu hal-letmedikçe, kültürle alakalı diğer meseleleri hal-letmeye imkân yoktur. Çünkü düşünce ve duyguları nesilden nesle, insandan insana nakletme vasıtası olan dil, her türlü kültür faaliyetinin temelini teşkil eder. İnsanoğlu dil vasıtasıyla, dile dayanarak düşünür; dil vasıtasıyla bilgi edinir; millî ve içtimai dayanışma, kaynaşma ve birliktelik dil ile olur (Kaplan 1978: 169).

Türkçe, güçlü ve zengin bir dildir. Bu gücünü ve zenginliğini gizeminden almaktadır. Çünkü Türkçe bir denizdir; derinliğiyle, gözün erişemeyeceği genişliğiyle, sınırsız gücü, güzellikleriyle... Dibinde gün görmemiş inciler yatmaktadır; üstünde bin bir rengin çalkantısı vardır.

Türkçe, Türk insanının içliliğinin, duyma, düşünme gücünün, dünyayı görüşünün en iyi yansıtıcısıdır; onun çektiklerini, duyduklarını, özlediklerini dile getirir. Türkçeye dikkatlice bakıldığında; onda Türk'ün bilgeliği görülecek, yüzyıllar boyunca doğayla iç içe geçen yaşamı öğrenilecek, yaradılışının yüksek değerleri ve sevgisi fark edilecektir (Aksan 2001: 9).

Son Türk devletlerinden biri olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu Atatürk, hem devletin dil politikasına ışık tutacak hem de bu devletin ve ülkenin sahipleri Türklerin dillerine yönelik tutum ve davranışları belirlemelerinde etkili olacak söylevlerde bulunmuştur:

Türk milletinin dili Türkçedir. Türk dili dünyada en güzel, en zengin ve en kolay olabilecek bir dildir. Onun için her Türk dilini çok sever ve onu yükseltmek için uğraşır. Bir de Türk dili, Türk milleti için kutsal bir hazinedir. Çünkü Türk milleti geçirdiği nihayetsiz felaketler içinde ahlakını, ananelerini, hatıralarını, menfaatlerini, kısacası bugün kendi milletini yapan her şeyin dili sayesinde muhafaza olunduğunu görüyor. Türk dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir (Yakıcı vd. 2008: 49).

Türkler ve dilleri olan Türkçe, tarihin çok eski dönemlerinden günümüze uzanan çizgide farklı serüvenler yaşamış, zaman zaman mutlu bir tablo oluşturmuş, zaman zaman da hak etmedikleri çileler çekmiş, hak etmedikleri zulümlere maruz kalmıştır. Ne zaman dilleri Türkçenin aydınlığında bilimsel, kültürel ve sanat değeri olan eserler üretmişler; o dönemlerde sosyal, siyasal ve kültürel bakımdan çok başarılı olmuşlardır. Ama ne zaman ki; dilleri olan Türkçeden uzaklaşmışlar, yabancı dilleri resmî dil olarak kabul etmişler, yabancı dillerde eser vermiş ve eğitim yapmışlar, işte o dönemin sonunda mutlaka dağılmış, parça-

lanmış, güçsüz kalmış, sosyal, siyasal ve kültürel bakımdan çaresiz durumlara düşmüşlerdir. Ne zaman dilleri Türkçe akıllarına gelmiş, ona tutunmuşlar, bununla birlikte yeniden güç kazanmışlar, işte o zamanlarda güneşin doğduğu yerden battığı yere uzanan bir coğrafyada, bilim, sanat, kültür, din vb. alanlarda dillerinin ışığıyla dünya insanlarını aydınlatmışlardır.

Max Müller, “*Türk dilini incelerken, insan zekâsının başardığı büyük mucizeyi görürüz.*” demektedir (Yakıcı, vd. 2008: 91).

Türkler, ne zaman ki Müller’in gördüğü bu mucizeyi fark eder, mucizevi bir dil olan dilleri Türkçenin ışığında aydınlanmaya başlarsa, karanlık yüzü görme-yecektir. İnanç yapıları, soy kütükleri, bölge ağızları ne olursa olsun Türkçe ko-nuştukları, Türkçe anlaştıkları, Türkçe antlaştıkları, Türkçe düşündükleri, Türkçe hayal kurdukları, Türkçe eğitim yaptıkları, Türkçe ortak pazarlar oluşturdukları ve ticaret yaptıkları, Türkçe bilişimi ve etkileşimi sağladıkları, Türkçe adlı dil mu-cizesinin ışığında aydınlandıkları sürece ufukları ve bahtları açık olacaktır. ■

KAYNAKLAR

- Aksan, Doğan (2001), *Türkçenin Gücü*, İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Arsal, Sadri Maksudi (1979), *Milliyet Duygusunun Sosyolojik Esasları*, İstanbul: Ötüken Ya-yınları.
- Atsız, Hüseyin Nihal (1992), *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Baysan Yayınları.
- Delacroix (1924), *Le Langage et la Pensée*, Paris.
- Hepçilingirler, Feyza (2000), *Türkçe “Off”*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kaplan, Mehmet (1978), *Nesillerin Ruhü*, İstanbul: Dergâh yayınevi.
- Ögel, Bahaeddin (1993), *Türk Mitolojisi I*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Porzığ, Walter (1986), *Dil Denen Mucize II*, Çeviren: Vural Ülkü, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Sakaoğlu, Saim- Duymaz, Ali (2002), *İslamiyet Öncesi Türk Destanları*, İstanbul: Ötüken Ya-yınları.
- Sümer, Faruk (1997), *Türk Cumhuriyetlerini Meydana Getiren Eller ve Türk Cumhuriyetleri*, İs-tanbul: Ders Kitapları AŞ Yayınları.
- Ünal, Şükrü (2002), *Kültür ve Dil*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Yakıcı, Ali-Yücel, Mustafa-Doğan, Mehmet-Yelok, V. Savaş (2008), *Üniversiteler İçin Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri*, 5. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yakıcı, Ali (2004), “Liselerde Okutulan Ders Kitaplarında Destan Öğretiminin Yeri”, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler C.IV*, Ankara.
- Yakıcı, Ali (2003), “İslamiyet Öncesi Türk Destanlarının Bilim ve Kültür Hayatına Etkisi Üzerine Bazı Düşünceler”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi/ Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun’a Armağan*, 13, Bahar 2003, Konya.
- Yıldırım, Dursun (1998), *Türk Bitiği*, Ankara: Akçağ Yayınevi.